

Kaldrma do tvog srca

Sandra Vujmar

i imperativ

Beograd, 2023.

Sandra Vujmar
Kaldrma do tvog srca

Za izdavača:
Anđelka Vukanić

Urednik:
Anđelka Vukanić

Lektura i korektura:
Vladimir Stokić

Dizajn i prelom:
iLearn.d.o.o.

Dizajn korica:
Jana Petrović

Štampa:
Zlatna knjiga d.o.o. Jagodina

Tiraž:
200

ISBN 978-86-82630-04-3

Beograd, 2023.

Prvi pogled

Jutro se već pomalo potrošilo kad je Katarina krenula na pijacu. Volela je to. Subotom se komšiluk sreće na putu do i s pijace.

„Dobar dan! Jeste li dobro danas?“

„O, daaa! Ja sam uvek dobro. Hvala“, odgovarala je Tanja, osamdesetogodišnja vitalna komšinica. Hodala je lagano, s rukama na leđima da bude uspravnija.

Uz Bulevar je grabila Ljilja, koja je već završila sa kupovinom. Već je obavila kupovinu, s ramena su joj visile dve torbe, u rukama još nekoliko kes.

Kata (tako su je zvali) joj se kroz osmeh obrati: „Jesi li mi ostavila nešto na pijaci?“

„Ma idi! Otišla sam samo da kupim malo voća, doći će deca danas. I vidi šta radim!“, reče, pokazujući pune ruke kes.

Prvo je otišla do vremešne i pozamašne Mire. S njene dve živopisne tezge je pobrala sve povrće koje joj je trebalo. I ponešto što joj baš i nije trebalo, ali je bilo sveže i mirisno... Pitale su se za zdravlje, za porodice i smejale se glasno na komentar koji je dopro od neke tezge sa strane. Otišla je dalje s

vezom mirođije u ruci da je miriše usput, ko cveće. Popravila je torbu na rame

„Ja ću do kuće kao Ljilja“, pomisli i nasmeja se sebi: „Samo još cveće danas!“

I ode do Nataše. Njih dve su odabrale tri crvene muškatile.

„Uuuu, kako sam mrzela muškatile kad sam bila mala! Sva-ka igra je bila opterećena uzvikom – pazite na muškatile, da ih ne polomite. A i smrdele su mi.“

„Pa što ne uzmeš neko drugo cveće?“, pitala je Nataša.

„Ih, drugo! Kuća bez muškatile nije kuća.“ Smejale su se obe pozdravljajući se.

Stigla je kući, i dalje noseći buketić mirođije posebno i pomalo se sneveselila ušavši u zamračen stan. Vlada je još spavao. Raspremila je sve, pazeći da ne napravi veću buku i umutila još jednu kafu. Dohvatila je novine koje je donela, ali ih je odmah odložila. Nije je zanimalo. I zamislila se.

Bilo bi lepo da su otišli do vikendice.

„Videćemo“, rekao je nekoliko dana ranije. A sinoć: „Trebalo je da me podsetiš. Dogovorio sam se...“ Nije je baš zanimalo šta se ni s kim se dogovorio. Žacnulo je opet što se dogovarao štošta ne obazirući se na nju. Osećala se pomalo kao budala. Mogla je i sama da ode, ali se želja sinoć udavila, saplela se o njegov dogovor.

„Sad je već kasno“, mislila je. „Već sutra popodne bi trebalo da dođem. Neću više da mislim na to.“

Vlada je ustao.

„Hoćeš kafu?“ upita ga.

„Ne. Već kasnim. Popiću tamo.“

Istuširao se brzo, prevrnuo tri majice vadeći jednom rukom onu ispod, brzo vezao pertle na patikama i zvecnuo ključevima.

„Oдох ja.“

„Dobro“, reče Kata.

Podigla je roletne, obrisala kupatilo, pokupila nekoliko komada garderobe po sobi, uključila mašinu, uzela knjigu i smestila se u fotelju. Knjiga je dugo ostala zatvorena ispod njenog opruženog dlana.

„A lepo sam se jednom razvela! Videla sam da ne umem udvoje i opet uđem u to. Ponavljati istu radnju u očekivanju drugačijeg rezultata je jedna od definicija ludila“, ponovo se nasmejala sebi, ali ovog puta podrugljivo i s gorčinom.

„Ovo je besmisleno. Ništa ne radimo zajedno, skoro da ne razgovaramo. Spavamo svako na svojoj strani kreveta, što dalje, da se ne dodirujemo. Doduše, ja se već upadljivo odmičem. Zajedno smo samo kad treba negde da se pojavimo. Više ne možemo da se sastavimo ni da dođemo zajedno, a onda, kao idemo zajedno kući.“

„Pogubili smo se. Ako smo ikada i bili sastavljeni. Više se i ne sećam. Pokušavam da razgovaram o tome, ali udaram u zid. Za njega je sve u redu. Samo sam ja razmažena i nerazumna. Očekujem previše. Verovatno. Možda bismo uz neku pomoć mogli da uspostavimo neku komunikaciju, pa da vidimo. Ovo svakako nema smisla. Predložiću mu savetovalište. Ako neće, da se razilazimo.“

Pogleda knjigu. *Mišljenja jednog klovna*. Ko zna koji put!

„Baš se ti načita, Kato, zatvorene knjige!“ Kliberila se zavrvavajući još neke kućne poslice. Predveče je prošetala sa Sonjom. Pijuckale su limunadu u bašti u kraju:

„I to će proći“, reče Sonja. „Tako je moj otac govorio. I stvarno sve prođe.“

„Kako to misliš? Ovo ovako može da prođe samo kad pomremo.“

„To je tako. Balkan je ovo. Znaš da je i kod mene isto. Da nemam ludilo u glavi – unutrašnji život... Ne znam. To je svuda tako.“

Katarinu oštro zaseče njena pomirenost.

„Tako je ako se ništa ne preduzme. Moglo bi da prođe i ako ja to prekinem. Isečem. Pobogu, oca nisam mogla da biram, ali mogu da biram s kim ću da živim! Ili da ne živim ni sa kim, jer očigledno ne umem da... Uvek se samo nađem u istom.“

„Naravno. Ali znaš, prošlo je vreme za to. Imamo više od pedeset godina. Sad ćeš da ostaneš sama?“

„Nije najgore od svega biti *sam*. Valjda. Kako god, ne plašim se. Probaću s idejom o terapeutu. Ako ne prođe, svako na svoju stranu. Davim se. Neću ovo više za sebe.“

„Samo budi pametna“, poljubi je Sonja na rastanku i steže joj ruku.

A moglo je

I mali su zajedničke poznanike. Sretali su se ponekad, on sa ženom, a ona s mužem, na proslavama, uglavnom.

Njen je brak već godinama bio napet. I mlađeg sina je rodila zato što se stariji pomalo žalio što je sâm, a i ona je baš želela još jedno dete. Plan je bio da se posle brzo razvede. Nije bilo razloga da nemaju istog oca. To joj je bilo važno. Ali do-raslo dete do škole kad je konačno otišla. Taman čvrsto reši, i osvane neko nedeljno jutro i desi se, a samo se tad desilo, da njih dvojica s tatom provedu neko vreme u krevetu. Gledali su crtaće, ćaskali o sportu, smejali se... Donela im je doručak u krevet da ne kviri trenutak ustajanjem.

Tako krene: „Nemam pravo da ovo oduzimam dečacima. Nisu oni birali oca. Ja sam ga birala i sad treba da snosim posledice...” i odustane. Dok se balon opet malo-pomalo na-duva pred pucanje, pa opet izduva.

Nebrojeno puta čovek može da se zanese slikom i pomisli da juče nešto nije dobro video. Ili samo žena? Često je o tome razmišljala. Želela je da su takvi retki izlivi bili iskreni. Valjda i jesu u odnosu na decu. Jednostavno nije imao veći kapacitet.

A sa njom? Prevara, laž, izlasci, uvek neki drugi, važniji ili zanimljiviji ljudi, ili žene, ili mesta... Infekcija... To je satrlo.

Od tada je spavala sa decom u sobi. Ukočila bi se kada bi prošao na metar od nje. Nije je dirao, ali sama činjenica da su živeli u istom stanu, da je često prolazio pored nje, da se svaki mišić svaki put zategao da se brani, dovede do toga da je stalno bila napeta, da je to već bilo konstantno bolno. Razlika je bila samo u intenzitetu bola.

Bila je sama celu godinu kad je čula da su se i Vlada i Ceca razišli. Onda su se sreli na jednoj proslavi u lepo aprilsko večer. Izašli su na terasu restorana da bi mogli da se čuju međusobno. Muzika je bila glasna.

Imali su decu sličnih godina i tako je prva tema bila kako deca prolaze kroz to.

„Rekla žena da neće decu, da nema od čega da ih izdržava. Onda njima rekla da je trudna, da će sad sebi da rodi dete, a da joj oni više ne trebaju. Urnisala ih je. Mirko je na polugodištu imao sedam jedinica. Onda je i Maša videla od starijeg brata, pa počela da beži iz škole. On izgovara uglavnom *Neću*, a ona ciči i plače. Sad sam im zabranio da idu kod majke dok ne završe školsku godinu. Imaju obaveza, privatnih časova skoro koliko u školi, da nadoknade, da ne izgube godinu.“

Katarini je bilo žao dece. Nije mogla ni da zamisli šta im je u duši ako im je majka rekla da joj više ne trebaju.

„Nemoj da ih zategneš previše. Da ih i ti ne izgubiš. Ako se zatvore, biće još većih problema. Popričaj sa psihologom kako da plivaš sa njima. Nek idu i oni malo na terapiju. Nek se ispričaju sa nekim koga ne poznaju. Mnogo je toga. Začas će nešto da ti promakne.“

Rešila je da krene.

„Imaš prevoz?“

„Imam“ i pokaza ključeve u ruci.

„Evo ti broj.“ Pruži joj vizitkartu koju izvadi iz gornjeg džepa jakne: „Javi se nekad. Kad imaš vremena.“

Prošlo je dva, možda i tri meseca. Dečaci su bili s tatom na moru. Vikend. Nema gomile belih sportskih čarapa i hrpe peškira s treninga. Neće kuvati sigurno... Potražila je po tašni vizitkartu i ne nađe je. Polica pored ulaznih vrata, činiya sa ključevima... Ne nađe je. Onda se setila da je te večeri nosila malu, crnu tašnu. Bacila je pogled ka gornjim policama ormana i donela merdevine.

„Tu je“, i izabrala je broj. Dok je zvonilo pomisli da još treba da objašnjava ko je posle toliko vremena. Nasmejala se sebi: „Kao da se ne predstavim uvek kad nekoga nazovem. Najbolje da viknem: Alo, ko je tamo?!“

„Prepoznao sam ti glas“, smeja se: „Pa gde si ti?! Već sam mislio da se nećeš ni javiti. Da ću te videti tek na nekoj slavi kad jesen dođe.“

„Računala sam da si prezauzet. Doduše, ni meni vreme baš ne kipi. Klinci nisu tu i... eto i vremena i poziva.“

„Kako ste vi? Čula sam da su isplivali sa školom.“

„Da. Malo smo uhvatili ritam.“

„A da prošetamo krug oko Ade večeras? I meni su dali slobodno“, smeja se.

„Važi.“

„Da u sedam dođem po tebe?“

„Može.“

Šetali su, popili kafu, ćaskali o svemu, diskretno joj je do-dirnuo ruku na stazi do parkinga, a ona je nije povukla, i pozvala ga je da uđe kad je stao ispred zgrade. I provedoše zajedno noć nežnu, toplu i kratku. Tako je rano svitalo. I celo prepodne provedoše zajedno.

Stare, drvene roletne su podigli tek da trake svetla prodru u sobu i da u njima veselo zapleše prašina. Kao da su se krili u nekoj kolibi, ko zna od koga. Ili da ne pobegne trenutak, ili da neko ne dođe i ne prekine čaroliju. Kao da je sve trebalo da ostane tajna da ne bi nestalo. Nisu uspeali da spreče eksploziju trubačke bande koja je ispod prozora sačekala mladu da izađe iz kola. Pored je crkva.

„Izdajnici“, smejala se. „Trubači objavljuju da si ovde.“

„Beograd je uvek bio palanka. Sve se znalo. Mali je ovo grad. A vi s Crvenog krsta ste najgori. Je l' ovo neka zaseda? Nameštaljka?“, šalio se.

„O daaa, vi Zemunci ste poznati po diskreciji i dobrim manirima!“

Kad je odlazio reče: „Voleo bih da ne prođe ponovo nekoliko meseci.“

Zapisala mu je svoj broj grafitnom olovkom na otcepljenoj margini *Politike* naslonjenoj na štok vrata i pružila.

Krajem leta su otišli sa svom decom na Srebrno jezero s namerom da se uveče vrate.

„Ajde da ostanemo ovde da prespavamo“, navijala je Maša.

„Nismo baš planirali. Kako da spavamo?“

„Lepo, vi u jednoj, a nas četvoro u drugoj sobi.“

„Može. Kada budemo za to spremni. Ne ove noći.“

Okolnosti su se zgodno složile. Nije bilo zaljubljenosti. Valjda nisu više ni verovali u ljubav. Bilo je prijatno, zabavno, relaksirajuće, utešno, podržavajuće. Klinci su povremeno išli zajedno u bioskop, nekad provodili vikend zajedno. Funkcionisalo je. Bilo je sklada i mira.

Nisu razmišljali o zajedničkom životu. Teško bi to bilo sklopivo. I ovako je bilo dobro i nije trebalo kvariti.

I društvu bi drago. Zezali su se kako će jednu sobu napakovati kao kušet, a drugu kao učionicu. Klopa kao u ekspres restoranu – poslužavnik i u red.

Ceca rodi sina. Vlada je išao u sud da *dá* izjavu i potpiše da dete nije njegovo. Još su bili zakonski u braku, i otac nije mogao da ga prizna dok ga se Vlada ne odrekne.

Eto još tema za zezanje.

I tako iscuri skoro deset godina. Nije da nije bilo baš ničega napetog, neusaglašenog, nestrpljivog. Neko prasne, neko se naduri, posvađa. Ali nigde ne teče samo med i mleko.

Plivali su u moru izvodivih i potpuno suludih i smešnih ideja šta će kad deca odrastu, kad im više ne budu potrebni, kad konačno ostanu njih dvoje. Bilo je tad već blizu. Nadohvat i radovali su se tome.

**Zaboravim,
ali setiću se**

